

[Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:reFTW3foljAJ:irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiirbis_64.exe%3FC21COM%3D2%26I21DBN%3DUJRN%26P21DBN%3DUJRN%26IMAGE_FILE_DOWNLOAD%3D1%26Image_file_name%3DPDF/apdy_2011_1_3.pdf+%&cd=1&hl=ru&ct=clnk&gl=ua.

6. Предметна область. Матеріали Вікіпедії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%BC%D0%B5%D1%82%D0%BD%D0%B0_%D0%BE%D0%B1%D0%BB%D0%B0%D1%81%D1%82%D1%8C.

УДК 614.8

*Юрченко В.О., к.т.н., доцент,
Соколовський І.П.*

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПРАЦІВНИКІВ ШТАТНИХ ПІДРОЗДІЛІВ (ПОСАДОВИХ ОСІБ) З ПИТАНЬ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Стаття висвітлює проблеми організації занять з підвищення кваліфікації посадових осіб з питань цивільного захисту та надає пропозиції щодо їх вирішення.

Ключові слова: посадові особи з питань цивільного захисту, дистанційна форма навчання, ділова гра, угода.

Метою підвищення кваліфікації працівників є вдосконалення професійної підготовки особи шляхом поглиблення і розширення її професійних знань, умінь і навичок, набуття особою досвіду виконання додаткових завдань та в межах посадових обов'язків [5].

Відповідно до ст.20, п.2. Кодексу цивільного захисту України [1] організація заходів цивільного захисту суб'єкта господарювання здійснюється підрозділами (посадовими особами) з питань цивільного захисту, які створюються (призначаються) керівниками зазначених суб'єктів господарювання.

Порядок здійснення навчання керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту, перелік осіб, які його проходять, та план комплектування з навчання зазначених осіб, відповідно до ст.91, п.6 Кодексу цивільного захисту України [1], затверджуються Кабінетом Міністрів України.

Інститут державного управління у сфері цивільного захисту (далі –Інститут), як галузевий вищий заклад післядипломної освіти, здійснює підвищення кваліфікації у відповідності до Ліцензії МОН (Серія АЕ № 636109), яка передбачає підвищення кваліфікації керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту, начальницького складу органів і підрозділів служби цивільного захисту та керівного складу і фахівців сил цивільного захисту у галузі знань 1702 „Цивільна безпека”.

В той же час, протягом 2014/2015 навчального року, в Інституті підвищили кваліфікацію тільки 0,02% посадових осіб з питань цивільного захисту суб'єктів господарювання від всієї кількості суб'єктів господарювання в державі, що є прямим невиконанням вимог ст. 19, п.21 та ст. 20, п. 8 [1] керівниками суб'єктів

господарювання. Основна причина – відсутність (недостатньо) коштів на навчання вказаної категорії посадових осіб. Проведений аналіз фінансових витрат, які виділяє підприємство, установа, організація, навчальний заклад на здійснення навчання говорить про те, що близько 80% коштів від всієї суми йде на проживання у готелі та на харчування під час відрядження, і тільки 20% – на навчання та квитки на дорогу.

Враховуючи проблему, яка виникла, Інститут запропонував наступний шлях щодо її вирішення – запровадження навчання з підвищення кваліфікації у сфері цивільного захисту, для вказаної категорії слухачів, за дистанційною формою.

Стрімкий прогрес у сфері інформаційно-комунікаційних технологій, що відбувся наприкінці ХХ початку ХХІ століть, дозволив суттєво збільшити можливості щодо надання освітніх послуг за допомогою сучасних інформаційних технологій. Так дистанційне навчання є одним з основних напрямів розвитку освітньої діяльності, який дозволяє забезпечити широкий доступ до отримання необхідних знань та навиків, що відповідають стандартам сучасної освіти.

З цією метою керівництвом Інституту були проведені організаційно-штатні зміни та здійснені підготовчі заходи щодо навчання слухачів з освоєння навичок та умінь під час організації та ведення занять за дистанційною формою навчання.

Організація і забезпечення дистанційної форми навчання в Інституті покладається на сектор дистанційного навчання, який є структурним підрозділом Інституту з нормативно-правовою базою, організаційною структурою, кадровим, системотехнічним та матеріально-технічним забезпеченням.

В стислі терміни Вченою радою Інституту було схвалено Положення про дистанційне навчання, методичною радою Інституту розглянуто та схвалено Методичні рекомендації щодо розроблення та використання технологій дистанційного навчання в навчальному процесі, кафедрами разом з навчально-методичним відділом Інституту розроблені, розглянуті та схвалені на засіданні методичної ради робочі навчальні програми, навчально-методичні матеріали для проведення занять за дистанційною формою, проведені показові заняття щодо безпосереднього ведення заняття науково-педагогічними працівниками зі слухачами, відпрацьований порядок реєстрації слухачів на інформаційно-освітньому сайті дистанційного навчання Інституту.

Навчальний процес за дистанційною формою здійснюється у наступних видах: навчальні заняття; виконання індивідуальних завдань; практична підготовка; контрольні заходи.

Основними видами навчальних занять при дистанційному навчанні є: самостійне вивчення навчального матеріалу дистанційного курсу, лекція, консультація, семінар, дискусія, практичне заняття.

Самостійне вивчення передбачає використання навчальних матеріалів дистанційних курсів, які слухачі отримують через Інтернет. Вимоги щодо самостійного вивчення навчального матеріалу конкретної дисципліни визначаються програмою навчальної дисципліни, методичними вказівками, інструкціями і завданнями, що містяться в дистанційному курсі.

Лекція – один із видів навчального заняття в дистанційному навчанні, на якому слухачі отримують аудіовізуальну інформацію лекційного матеріалу через засоби телекомунікаційного зв'язку як у синхронному режимі, коли слухачі можуть отримувати інформацію від лектора і ставити йому запитання в реальному вимірі часу, так і в асинхронному, коли слухачі отримують аудіовізуальний запис лекційного матеріалу. Допускається викладення лекційного матеріалу у вигляді веб-сторінок або

у форматі PDF.

Консультація – це елемент навчального процесу, за яким слухачі дистанційно отримують відповіді від викладача на конкретні запитання або пояснення певних теоретичних положень чи аспектів їх практичного застосування (у формі чату, форуму та особистих повідомлень).

Семинар – це навчальне заняття, що заплановане програмою навчання, під час якого відбувається обговорення вивченої теми, до якого слухачі готують тези виступів на підставі виконаних завдань.

Дискусія – це навчальне заняття, проведення якого визначається викладачем у зв'язку з необхідністю вирішення поточної проблеми, що виникла у слухачів у ході навчання, шляхом обговорення її слухачами з викладачем та між собою (у вигляді форуму, чату).

Практичне заняття – це навчальне заняття, під час якого відбувається детальний розгляд слухачами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формуються вміння і навички їхнього практичного застосування шляхом індивідуального виконання ними завдань, сформульованих у дистанційному курсі. Практичні заняття виконуються дистанційно, результати для перевірки розміщуються в дистанційному курсі на сайті Інституту.

Виконання індивідуальних завдань у дистанційному навчанні передбачає розроблення контрольних, розрахунково-графічних робіт або кваліфікаційних завдань, які виконуються слухачами самостійно за можливостей консультування керівниками робіт та призначеними консультантами через форуми або очно. Виконані дистанційно розрахунково-графічні, контрольні роботи оформлюються слухачами в електронному вигляді і перевіряються викладачем на сайті Інституту.

Захист виконаних робіт відбувається очно в Інституті устанавленим порядком.

Контрольні заходи для слухачів дистанційної форми навчання передбачають самоконтроль, вхідний, поточний, підсумковий контроль. Самоконтроль є первинною формою контролю знань слухачів, який обов'язково забезпечується структурою та організацією будь-якого дистанційного курсу. Основною формою вхідного, поточного контролю є тестування [5].

Відповідальність за організаційний та технічний супровід функціонування дистанційної форми навчання несе сектор дистанційного навчання, а якість та повноту електронного навчального курсу забезпечує завідувач (начальник) відповідної кафедри [8].

На останньому етапі дистанційної форми навчання пропонується проведення групової вправи, як виду практичного заняття. Це заняття має за мету прищеплення слухачам навичок з прогнозу та оцінки обстановки, розрахунку необхідних сил і засобів для проведення рятувальних та інших невідкладних робіт, управління заходами з мінімізації та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій шляхом прийняття рішення. Групова вправа проводиться у навчальних аудиторіях з використанням макетів, карт, схем місцевості та обчислювальної техніки кабінету інформаційних технологій навчання.

Суть групової вправи полягає в тому, що всі слухачі, об'єднані в навчальну групу, призначаються і виконують обов'язки за однією і тією самою службовою посадою в умовах утвореної керівником обстановки.

Мета такого заняття полягає у наданні слухачам знань, вмінь і навичок, які дозволяють безпосередньо виконувати управлінські функції у сфері цивільного захисту з урахуванням природних і техногенно-екологічних особливостей регіону.

Висновок.

Основні переваги в проходженні навчання за дистанційною формою:

а) для слухачів: зменшення терміну відриву слухачів від виробничої діяльності; економія державних коштів, коштів фізичних та юридичних осіб на відрядження слухачів; виконання практичних завдань на місцях дає змогу слухачам виконувати їх виходячи із досвіду діяльності свого виробництва; підвищення комп'ютерної грамотності слухачів.

б) для навчальних закладів: надання освітніх послуг шляхом застосування у навчанні сучасних інноваційних, інформаційно-комунікаційних технологій; підвищення рівня професійної майстерності науково-педагогічних працівників.

Список використаних джерел

1. Кодекс цивільного захисту України.
2. Закон України „Про вищу освіту” від 01.07.2014 р. № 1556-VII.
3. Постанова Кабінету Міністрів України від 23.09.2003 р. № 1494 „Про затвердження Програми розвитку системи дистанційного навчання на 2004-2006 роки”.
4. Наказ МОН від 24 січня 2013 року № 48 „Про затвердження Положення про підвищення кваліфікації та стажування педагогічних і науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів”.
5. Наказ МОН України від 25.04.2013 р. № 466 „Про затвердження Положення про дистанційне навчання”.
6. Наказ МОН України від 01.06.2013 р. № 660 „Про внесення змін до Положення про дистанційне навчання”.
7. Наказ МОН України від 30.10.2013 р. № 1518 „Про затвердження Вимог до вищих навчальних закладів та закладів післядипломної освіти, наукових, освітньо-наукових установ, що надають освітні послуги за дистанційною формою навчання з підготовки та підвищення кваліфікації фахівців за акредитованими напрямками і спеціальностями”.
8. Наказ ІДУЦЗ від 29.08.2014 р. № 181 „Про організацію навчального процесу в Інституті державного управління у сфері цивільного захисту у 2014/2015 навчальному році”.